

Universitetsdirektøren
Universitetet i Tromsø

Deres ref.:

Vår ref.: 200606892-10/MLP/011.0

Dato: 13.03.2007

FUSJONSPROESSEN MELLOM HØGSKOLEN I TROMSØ OG UNIVERSITETET I TROMSØ RAPPORT FRA TENKEGRUPPE HELSE

I forbindelse med eventuell fusjonsprosess mellom Høgskolen i Tromsø (HiTø) og Universitetet i Tromsø (UiT) ble det som en del av prosessen oppnevnt arbeidsgrupper med representasjon fra begge institusjonene innenfor ulike områder.

Hver gruppe skulle sammensettes med to til fire faglige representanter og en studentrepresentant fra hver institusjon, samt en administrativt ansatt fra hver side, med sekretariatsfunksjoner. De respektive dekanene skulle utpeke faglig og administrativ representasjon. Studentstyrene utpeker studentrepresentasjon i samråd med de lokale arbeidsutvalg.

Dekanen ved Det medisinske fakultet ble bedt om å lede Tenkegruppe Helse.

Institutt for psykologi tok kontakt med gruppeleder Toralf Hasvold og ba om at de fikk være med i helsegruppen. Begrunnelsen var at ved en fusjon mellom Høgskolen og Universitetet så ville de ønske å bli en del av det fusjonerte medisinske fakultetet.

Tenkegruppen Helse fikk slik representasjon:

Fra Universitetet

Dekan	Toralf Hasvold (leder)
Professor	Tore Sørli
Ass.fak.dir.	Eilif Nilssen (sekretær)
Professor	Joar Vittersø, Institutt for psykologi, SV.fak.
Professor	Magne Flaten, (vara for Vittersø)

Fra Høgskolen

Dekan	Arnfinn Andersen
Prodekan FoU	Anita Iversen
Prodekan studiekvalitet	Toril Agnete Larsen
Adm. leder	Arne Eek
Studentrådsleder	Morten Heggelund

Til tross for henvendelse til Studentstyret ble det ikke oppnevnt noen student fra UiT. Studentrepresentanten fra HiTø har ikke møtt.

Gruppen har hatt 6 møter.

DET MEDISINSKE FAKULTET

Administrasjonen

Universitetet i Tromsø, No-9037 Tromsø, tlf 77 64 40 00, e-post postmottak@uit.no, <http://uit.no>
konsulent May Liss Paulsen, tlf 77 64 46 01, faks 77 64 53 00, e-post maylissp@fagmed.uit.no

Gruppen valgte i sin tilnærming til oppgaven å ta utgangspunkt i den disposisjon som er satt opp i høringsbrevet fra universitetet av 13.11.06.

Gruppen har i sine refleksjoner først og fremst hatt blikk på hvilke muligheter man så innenfor et nytt fusjonert medisinsk fakultet. Gruppen har derfor ikke uttalt seg om hvordan en fusjonsprosess burde gå, eller tatt stilling til om man vil anbefale fusjon eller ikke.

(Universitetsstyrets utfordringer er i den rapporten skrevet i kursiv, og tenkegruppens refleksjoner er i vanlig skrift.)

Mål

Universitetets mål

Vi skal etablere et breddeuniversitet der grunnforskning og disiplinært forankret utdanning, sammen med praksisnær profesjonsutdanning og profesjonsforskning, får gode utviklingsvilkår innenfor samme institusjon. Kvalitet og relevans vil være viktige elementer for utviklingen både i utdanningene og i forsknings- og utviklingsarbeidet.

Forventninger og visjonen for et nytt fusjonert fakultet

Tett på samfunnene i nordområdet, analytisk, kritisk, nytenkende i et langsiktig perspektiv

Helsegruppen ser for seg at det nye universitetet må revitalisere sitt samfunnsoppdrag. Det overordnede målet for det nye universitetet må være samfunnsbygging der virkemidlene er undervisning og forskning og der det også er rom for den frie forskningen.

En må likevel unngå at en blir et regionalt universitet. Fri forskning og landsdelsrelatert forskning er ikke nødvendigvis noen motsetning. Mange av de problemstillinger en står ovenfor i landsdelen er også globale. En må kunne stå i det lokale og samtidig være internasjonal.

Verdier og kulturelle særtrekk

Et nytt medisinsk fakultet bør ha et helhetsperspektiv på sin helseforståelse. Det vil si at man legger til grunn en flerdimensjonal bio-psyko-sosiale helseforståelse. Tenkekomiteen helse tror at man en fusjon vil kunne utvikle en slik helhetlig helseforståelse i sin undervisning og forskning bedre enn i dagens institusjoner. Tenkekomiteen understreker også nødvendigheten av å få inn kulturforståelse i undervisningen.

Fremtidens behandlingsteam vil bestå av ulike profesjoner og hvis pasienten skal settes i sentrum må tjenestene utvikle sømløs samhandling mellom tjenestenivåene. Komiteen understreker derfor at man både innenfor medisin og helsefag bør introdusere flerfaglig samarbeide og samhandling mellom tjenestenivåene som undervisningselement. Komiteen tror at det vil man lettere få til i et fusjonert fakultet der de fleste helseprofesjonene er samlet i en institusjon.

Muligheter for å bli ledende i norsk universitetsmiljø

Tromsømiljøets komparative fordel ligger blant annet i at Høgskolen har utviklet desentraliserte og fleksible utdanningstilbud. Sammen med den kompetanse og kvalitet i undervisningen vil dette konseptet kunne utvikles enda bedre.

Det medisinske fakultet har en visjon om å styrke den distriktsmedisinske profilen i profesjonsstudiet i medisin. Komiteen tror at dette kan gjøres enda tydeligere i et fusjonert fakultet der også de andre helseprofesjonene får en klar distriktstilpasset profil.

I samarbeid med Nasjonalt senter for telemedisin og Tromsø Telemedisinske Laboratorium (SFI), kan et nytt fakultet bli enda bedre i å utvikle kurs og utdanninger innenfor bruk av telemedisinsk teknologi i helsetjenesten.

I forhold til urfolksperspektiv i undervisning og forskning besitter det samlede medisin- og helsemiljø i Tromsø den fremste nasjonale kompetansen. Ved en samling av denne kompetansen innenfor en institusjon vil urfolksperspektivet kunne gjennomsyre undervisningen og forskningen i større grad enn i dag med en fragmentert kompetanse.

Det medisinske fakultet er i gang med en større forskningssatsing ved forskerskolen Epinord ved ISM. Dette vil utvikle kompetansen innenfor forurensning og miljøgifter i nordområdet til å kunne bli nasjonalt ledende. En fusjon med høgskolens profesjonsstudier vil legge gode forutsetninger for å trekke denne kompetansen inn i denne undervisningen, og man ser for seg en viktig synergieffekt.

Hvordan forbedre kvalitet og relevans

Økt samarbeid på tvers av fag og landegrenser i nordområdet vil kunne styrke den regionale relevansen. Tenkegruppen helse er derimot mer tvilende til at fusjonen vil kunne gi kvalitetsøkning i forskningen. Det vil måtte ta svært lang tid, kanskje flere tiår før man klarer å løfte en fusjonert fakultet på dagens nivå i forskningen. Dette har med den forventede ressurstilgangen til et nytt fakultet. Det er ingen ting som tyder på at forskningsressursene vil bli betydelig og nødvendig økt for å bringe høgskolens avdelinger opp på et universitetsnivå forskningsmessig. Tenkekomiteen helse tror dette er den prisen som må betales ved en fusjon. Derimot vil man kunne rekruttere gode forskere ved samarbeid på tvers av fag og landegrenser. Det må da legges til rette for større grad av internasjonalisering i opptak av studenter og i forskning. I et nytt fakultet må det i større grad legges til rette for god forskning blant annet ved å styrke forskningsledelse og organisering gjennom etablering av flerfaglige grupper både i forskning og undervisning. I et fusjonert fakultet må det i langt større grad enn i dag fordeles oppgaver og ressurser til flerfaglige grupper. På forskningssida er det stor ulikhet mellom enhetene noe som er et resultat av ulike forutsetninger.

Avdeling for helsefag har forholdsvis lav formell forskningskompetanse blant sine ansatte.

Kompetanse vil være en utfordring for å få økt forskningsaktiviteten.

Samarbeidsprosjekter der ansatte fra høgskolen er med, vil øke kompetansen blant høgskoleansatte på en enklere og raskere måte innen en fusjonert enhet enn alene.

Skal en få til samhandling på forskningsområdet må det være via prosjekter som har felles interesse. Dette kan for eksempel være innenfor områder som eldreforskning, helsetjenesteforskning og bredskap ved katastrofer. Det er i dag for lite helseforskning i klinikken. En økt satsing innen dette området vil gi stor gevinst for samfunnet. En ser også for seg at det her vil kunne oppstå nye spennende forskningsgrupper.

En måte å få til felles prosjekter er at det avsettes midler der forutsetningen for å få støtte er at parter fra begge miljøene skal bidra. Det medisinske fakultet har erfaring med slik styrt forskningssamarbeid både internt mellom instituttene og sammen med Helse Nord.

Ved å bringe sammen miljøer som har ulik vinkling og metodebruk (kvalitativ/kvantitativ metode) kan det oppstå synergier. Men det krever betydelige nye friske forskningsressurser inn for å kunne oppnå dette.

Tenkekomiteen helse påpeker at status og de økonomiske produksjonsinsentivene i fremtiden må legge større vekt på undervisning og utvikling av læringsmetoder enn det gjøres i dag.

Synergieffekter

De største synergieffektene vil man kunne få til gjennom samordning og koordinering av studietilbudene. Det vil kanskje også kunne hentes ut noe synergieffekt ved en sterkere samordning av forskeropplæringen, gjennom bedre utnytting av den samlede kompetansen.

Organisasjonen og ledelsesstrukturen av et nytt fakultet må designes for bedre å kunne utnytte de samlede ressurser til å realisere felles mål.

En følge av en eventuell fusjon er at en vil framstå som en mer tydelig enhet i landsdelen med en bred undervisningsportefølje. På den måten kan en framstå sterkere i konkurransen om studentene selv om mange studenter har studentbyen Tromsø som førstevalg, ikke institusjonene.

Høgskolen med sin store andel av praksisnær undervisning i landsdelen kan bringe inn noe av det opprinnelig landsdelsrelaterte fokus som UiT hadde.

En fremtidsrettet helsetjeneste vil innebefatte større grad av tverrfaglige team og slik utdanning kan bedre ivaretas i en felles institusjon enn i to. Fusjonen kan fremme et mer helhetlig helsebegrep. En vil få en felles forståelse i bunnen for deretter å utvikle profesjoner som må jobbe i team på tvers av profesjonsgrener.

Den store ulikheten i faggruppens størrelse vil føre til at somatisk medisin også i en fusjonert institusjon vil bli dominerende.

Forskning og utvikling

Det nye universitetet skal videreutvikle forskningsaktiviteten i eksisterende fagmiljøer på områder med særlig relevans for nordområdene. Utvalgte forskningsmiljøer skal prioriteres og skal kunne hevde seg i den internasjonale forskningsfronten.

Det nye universitetet skal ha økt fokus på forskning og utviklingsarbeid innenfor praksis- og profesjonsfeltet, og fagmiljøene skal kunne dra nytte av et større og bredere forskningsmiljø.

Det ønskes innspill for eksempel på:

- *Hvilken profil skal det nye universitetet ha på forsknings- og utviklingsvirksomheten?*
- *Hvilke muligheter gir det nye universitetet i forhold til utvikling av forsknings- og utviklingsvirksomheten?*
- *Hvilke områder skal spesielt vektlegges, og innenfor hvilke områder vil det nye universitetet ha muligheter til å ligge i den internasjonale forskningsfronten?*
- *Hvilke synergier ser du/dere, og hvor er de største utfordringene i forhold til å realisere dette i praksis?*

Profil

Universitetet i Tromsø ligger i utkanten av verden og bare gjennom en profil på høy faglig kvalitet kan et nytt fusjonert universitet klare den stadig økende globalisering og konkurranse om studenter og ressurser. Tenkegruppen tror at en fusjon kan bidra til bedre kvalitet på undervisning og bredde i undervisningstilbud, men tror det kan bli vanskelig å holde kvalitetsstandarden i forskningen.

Nordområdeperspektivet må være det nye universitetets hovedprofil. Det er innfor relevante studieemner for nordområdene og forskning på nordområdenes problemer at Tromsø kan bli internasjonalt ledende. I et nordområdeperspektiv er det også viktig å ha kulturforståelse.

En viktig profil for et nytt medisinsk fakultet i Tromsø bør være å utvikle en ledelsesstyrt og oppgaveorientert kompetanseutvikling der undervisning og forskning er integrerte funksjoner i klinikken.

Det vil gå lang tid før kompetansen og aktiviteten er så høg at publiseringsraten kommer opp på et nivå på linje med de andre breddeuniversitetene. UiT ligger allerede i dag på jumboplass når en ser på publikasjoner pr ansatt, men ikke så dårlig når en ser på publisering i forhold til tilgjengelige ressurser. Avdeling for Helsefag har i dag en langt dårligere publiseringsrate pr førstestilling (0,2) enn Med. fak. (1,4) og IPS (1,2). I tillegg er det lite tilgjengelige ressurser til forskning ved HiTø.

Fagmiljøene er i dag utsatt for eksport av kompetanse. En fusjon vil ikke kunne løse dette, men gode og spennende fagmiljø vil sannsynligvis være den beste forutsetningen for å holde på folk forutsatt ellers like betingelser. Større miljø vil være en positiv faktor til dette. Forskningen må i utgangspunkt være fri. Landsdelsrelatert forskning må holde internasjonale standarder.

I et fremtidig helsevesen må alle profesjoner kunne tilegne seg og forstå ny kunnskap. Det er derfor viktig å heve grunnleggende forskningsforståelse i grunnutdanningene ved at de får innføring i vitenskapsteori, metode og statistikk eksempelvis i tråd med det en i dag praktiserer i grunnutdanningen i psykologi. En kan også tenke seg at det legges opp til to løp for profesjonsutdanningene slik en i dag har i forskerutdanninga i medisin.

Utdanningstilbud

Det nye universitetet skal gi et bredt utdanningstilbud på ulike nivå - så vel tradisjonelle akademiske disiplinstudier som yrkes- og profesjonsstudier. Fagporteføljen skal dekke behovene i samfunnet, samtidig som breddeuniversitetets kvaliteter opprettholdes. Det skal også utvikles nye kombinasjoner av studier basert på kompetansen i de to fusjonerte institusjonene, eksempelvis innen teknologi, økonomi, helsefag og kunstfag.

Det ønskes innspill for eksempel på:

- *Hvilken profil skal det nye universitetet ha på utdanningene?*
- *Hvilke fagområder skal prioriteres i forhold til å dekke behovene i nordområdet?*
- *Hvilke nye fagområder kan utvikles i det nye universitet?*
- *Er det områder som vi dag har på begge institusjonene som bør samordnes og hvordan kan vi gjøre det?*
- *Hvilke synergier ser du/dere internt og hvor er de største utfordringene i forhold til å realisere dette i praksis?*

Innen helse har UiT og HiTØ et felles ståsted – pasienten.

I dag ser en tendens til mer og mer spesialisering blant alle typer helsearbeidere. Faren med dette er at en mister et helhetlig syn på pasienten. For å bøte på dette opptrer spesialkompetansen mer og mer i team. Trening i kommunikasjon og samhandling bør derfor være gjennomgående i alle profesjonsstudiene.

I et nytt fakultet må man igjen legge til rette for felles kurs på tvers av profesjonene. For grunnutdanningene i helsefag kan felles kurs med UiT by på problem da en har nasjonale rammeplaner å forholde seg til.

Høgskolen har mange bachelorutdanninger og videreutdanninger. For HiTØ er det viktig å tilby et fullstendig løp fram til master og PhD for de som starter på deres grunnutdanninger. I dag har de mange videreutdanninger som "henger i luften". Her kan Med.fak. bistå med kompetanse. En tenker seg ikke nødvendigvis egne mastere for alle grunnutdanningene, men eventuelt en felles master for fagene med flere studieretninger.

Samtidig med ønsket om masterutdanninger for sine fag er høgskolen redd for at praksisutdanningene skal bli for akademisk.

Et nytt fakultet vil kunne legge større vekt på fag som helsepedagogikk. Det vil si formidling til den enkelte pasient med uhelbredelig sykdom (lære å leve med sykdommen), men også til familie og omverdenen.

Nye undervisningstilbud som det kan ligge til rette for i et nytt fakultet:

- Lokalkunnskap og kulturell forståelse
- Etikk
- Akuttberedskap
- Fysisk aktivitet og helse
- Internasjonal helse
- Telemedisin
- Samhandlingskompetanse

Samfunnsansvar

Det nye universitet skal være fremtredende i den nasjonale utviklingen av nordområdene og skal bidra til økt nyskaping og verdiskaping i samhandling med samfunns- og næringslivet.

Det ønskes innspill for eksempel på:

- *Hvor mener du de beste synergieffektene er i forhold til omgivelse?*
- *Hvilke muligheter ligger i en fusjon mellom Høgskolen i Tromsø og Universitetet i Tromsø?*
- *Hvordan kan det nye universitetet bidra til økt nyskaping og verdiskaping i nordområdet?*
- *Hvordan får vi synliggjort for omgivelsene de ressursene og den kompetansen vi har å bidra med?*
- *Hvordan kan det nye universitetet møte utfordringene omkring samfunnskontakt, regional utvikling og randsonevirksomhet?*

Både Høgskolen og UiT har et landsdelsansvar ved å utdanne fagfolk til landsdelen. Ansvarer gjelder også små fag som ikke dekkes av annen institusjon i landsdelen. Et nytt universitet vil her kunne tilpasse sin undervisningsportefølje mer landsdelsrelevant.

Fusjonsprosessen

Sammenslåingen skal skje mellom to likeverdige parter og målsetningen er full integrasjon i en ny type institusjon. I arbeidet skal det støttes opp under en positiv kultur som bygger på de beste sidene ved de to organisasjonene.

Det ønskes innspill for eksempel på:

- *Hva er de beste sidene ved de to institusjonene i dag?*
- *Hvilke ting må vi spesielt ta tak i for å lykkes med fusjonsprosessen?*
- *Er det elementer som ligger utenfor programerklæringen som burde komme med?*
- *Hvilke ting ved Universitet og Høgskolen opplever du/dere som særlige verdifulle å ta med seg i det nye universitet? Legg særlig vekt på hva du/dere opplever som sterke sider ved "den andre institusjonen".*

Partene er i utgangspunktet nokså ulike, men bør kunne betraktes som likeverdige i prosessammenhengen.

I en videre prosess er det viktig å jobbe med kulturen i de to institusjonene. Dette kan best gjøres ved bedre samhandling på flere nivå i forkant av fusjonsprosessen, både i undervisning, forskning og administrasjon.

Det er viktig at en tar vare på egenarten til de to institusjonene.

Størrelsen mellom enhetene er også en utfordring i fusjonsprosessen. Tenkegruppen tror at det må betydelige friske ressurser til for å få til en vellykket fusjon, og at det vil ta 10-20 år før institusjonene er smeltet helt sammen til en.

Tenkekomiteen har ikke tatt stilling til om man vil anbefale en fusjon eller ikke, men har pekt på en del muligheter og problemer knyttet til et nytt medisinsk/helsefag fakultet.

Toralf Hasvold
Leder av tenkegruppen helse

Vennlig hilsen

Toralf Hasvold
dekan